

Respons

Irak: Situasjonen for personer som har jobbet for utenlandske selskaper

- Er personer som er eller har vært tilknyttet utenlandske selskaper i Irak, på generelt grunnlag utsatt for overgrep fra sjiamilitser?
- Kan slike personer være utsatt utelukkende på grunnlag av at militsene anser dem som forrædere og frafalne fra islam?

Man kan ikke på generelt grunnlag i dag si at de sjiamuslimske militsene fremmer trusler eller utøver vold mot personer som jobber for, eller er/har vært tilknyttet, utenlandske selskaper i Irak. Dette var en aktuell problemstilling i perioden før amerikanerne trakk sine soldater ut fra Irak i desember 2011, og spesielt i den mest voldelige perioden mellom 2005 og 2008. I henhold til UNHCR (2012, s. 16-17) forekom det riktignok fortsatt enkelte angrep mot personer som hadde jobbet for utenlandske styrker eller organisasjoner også i 2012.

Før amerikanerne trakk seg ut av Irak, var personer som jobbet for den amerikanskledede koalisjonen utsatt for overgrep fra militser, inkludert de sjiamuslimske, som ønsket å frigjøre Irak fra okkupasjonsstyrkene. Dette rammet ikke bare irakere som bisto styrkene direkte, men også andre som jobbet i det sivile, for eksempel i oljesektoren.

I dag er imidlertid situasjonen en annen. De sjiamuslimske militsene er nå, på tross av interne feider og maktkamp, i hovedsak fokusert på å bekjempe trusselen fra Den islamske stat (IS) (Alaaldin 2015).

Det som kan trigge disse militsene til på nytt å true utenlandske aktører i Irak, og eventuelt deres lokale samarbeidspartnere, er tilbakevendingen av utenlandske bakkestyrker. Dette er et stridstema i irakisk politikk. Som følge av IS' maktovertakelse i deler av det sentrale Irak, har utenlandske styrker, bl.a. amerikanske, igjen returnert til landet. Disse har i hovedsak drevet med rådgivning og opplæring av irakiske styrker. Fra august 2014 har de også bistått den irakiske hæren med luftangrep mot IS-mål. Disse styrkenes deltakelse i bakkeoperasjoner har til nå vært minimal, og i hovedsak begrenset til de kurdiske styrkenes operasjonsområder.

Innflytelsesrike militsledere har uttalt at de ikke vil tillate utenlandske bakkestyrker, og har truet med voldelige reaksjoner dersom amerikanske styrker vil delta i bakkeoperasjoner

Respons **Irak: Situasjonen for personer som har jobbet for utenlandske selskaper**

(Rashid & Kalin 2015; RT News 2016). Den innflytelsesrike sjiamuslimske politikeren Moqtada al-Sadr, som de siste månedene har samlet tusenvis av mennesker i Bagdad i demonstrasjoner mot regjeringens manglende reformer, har også kommet med direkte advarsler til den amerikanske og britiske ambassaden i Bagdad (Rudaw 2016). Da al-Sadr i mars planla å gå inn i den godt bevoktede Grønne sonen, der de viktigste departementene og utenlandske ambassader holder til, advarte han USA og Storbritannia om at de ville møte reaksjoner dersom de intervenerte (Rudaw 2016).

Ansett som forrædere og frafalne fra islam?

Å jobbe for utlendinger har ikke i seg selv noe med frafall fra islam å gjøre. Begrepet «fracfallen» ble likevel brukt retorisk om personer som jobbet for de utenlandske styrkene, spesielt i den mest voldelige perioden i Irak mellom 2005-2008.

I dag er ikke dette lenger en aktuell problemstilling i møte med sjiamuslimske militser. Sjiamuslimske militser hadde som mål å få de utenlandske styrkene ut av Irak, og det målet ble nådd i desember 2011. Hva som eventuelt vil skje dersom det amerikanske militære nærværet i Irak øker i tiden fremover, slik det er gitt signaler om fra amerikanske myndigheter, er ikke godt å forutsi (Browne 2016). Det er imidlertid ingenting som foreløpig tyder på at man vil komme i samme situasjon som i 2005-2008. Både sjiamilitserne, irakiske myndigheter og det amerikanske forsvaret har et felles mål i å bekjempe IS, og det amerikanske militære bidraget er spesifikt knyttet til dette. Irakiske soldater som jobber nært med de utenlandske styrkene, er i dag riktignok blant de mest utsatte i Irak. Det er imidlertid ikke de sjiamuslimske militserne som går til angrep mot dem, men IS.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Respons Irak: Situasjonen for personer som har jobbet for utenlandske selskaper

Referanser

Skriftlige kilder

- Alaaldin, R. (2015, 17. april). Iraq: Growth of the Shia militia. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-32349379> [lastet ned 6. april 2016]
- Browne, R. (2016, 25. mars). Top U.S. general: More American troops headed to Iraq. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2016/03/25/politics/general-us-troops-iraq/> [lastet ned 6. april 2016]
- Rasheed, A. & Kalin, S. (2015, 1. desember). Iraqi Shi'ite militias pledge to fight U.S. forces if deployed. *Reuters*. Tilgjengelig via Yahoo News <https://www.yahoo.com/news/iraqi-shiite-militias-pledge-fight-u-forces-deployed-191053767.html> [lastet ned 6. april 2016]
- RT News (2016, 21. mars). Iraqi Shiite militias say US troops 'forces of occupation,' demand withdrawal. *RT News*. Tilgjengelig fra <https://www.rt.com/news/336434-iraq-shia-militia-us/> [lastet ned 6. april 2016]
- Rudaw (2016, 8. mars). Muqtada Sadr threatens US, UK embassies in Baghdad, reassuring other diplomats. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://rudaw.net/english/middleeast/iraq/080320162> [lastet ned 7. april 2016]
- UNHCR (2012, 31. mai). *UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Iraq*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4fc77d522.html> [lastet ned 6. april 2016]

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.